

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в визначенні критеріїв, показників та рівнів сформованості мотиваційно-ціннісного ставлення майбутніх педагогів до професійної діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Адарюкова Л. Б. Розвиток мотиваційно-ціннісного відношення студентів до самоосвітньої діяльності як умова формування самоосвітньої компетентності. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2017. Вип. 6. С. 6–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2017_6_3

2. Бойчук О. Ю. Stream-освіта як ефективний спосіб формування професійної комунікативної компетентності майбутнього кваліфікованого робітника в закладі професійної (професійно-технічної) освіти сфери послуг. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Київ-Вінниця 2019. Вип. 54. С. 32–36.

3. Волкова Н. П., Лебідь О. В. Формування ціннісного ставлення майбутніх фахівців соціономічної сфери до професійної діяльності у процесі фахової підготовки. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. Серія «Педагогіка і психологія». 2022. № 2 (24). С. 20–32. URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2022/2/3.pdf>

4. Денисенко В. В. Формування ціннісних орієнтацій майбутніх учителів початкових класів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Херсон, 2005. 205 с.

5. Партола В.В., Смолянюк Н.М., Собченко Т.М. Поняття «ціннісного ставлення» майбутніх педагогів до професійної діяльності. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 21. С. 165–168.

6. Шемигон Н. Ю. Сутність мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до майбутньої професійної діяльності. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2012. № 36. С. 250–254. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2012_36_47

7. Яковенко А. В. Особливості освітніх мотивацій студентської молоді в умовах трансформації українського суспільства: автореф. дис. ... канд. соціол. наук спец.: 22.00.03. Х., 2003. 23 с.

REFERENCES

1. Adaryukova, L. B. (2017). Rozvytok motyvatsiynno-tsinnisnoho vidnoshennya studentiv do samoosvitn'oyi diyal'nosti yak umova formuvannya samoosvitn'oyi kompetentnosti [Development of motivational and value attitude of students to self-educational activity as a condition for the formation of self-educational competence]. *Dukhovnist' osobystosti: metodolohiya, teoriya i praktyka*. Vyp. 6. S. 6–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2017_6_3 [in Ukrainian]

2. Boychuk, O. YU. (2019). Stream-osvita yak efektyvnyy sposib formuvannya profesiynoi komunikativnoyi kompetentnosti maybutn'oho kvalifikovanoho robitnyka v zakladi profesiynoi (profesiyno-tekhnichnoyi) osvity sfery posluh [Stream-education as an effective way of forming professional communicative competence of a future qualified

worker in an institution of professional (vocational and technical) education in the service sector]. *Suchasni informatsiyni tekhnolohiyi ta innovatsiyni metodyky navchannya v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiya, teoriya, dosvid, problemy*. Kyiv - Vinnytsya. Vyp. 54. S. 32–36. [in Ukrainian]

3. Volkova, N. P., Lebid', O. V. (2022). Formuvannya tsinnisnoho stavlennya maybutnikh fakhivtsiv sotsionomichnoyi sfery do profesiynoi diyal'nosti u protsesi fakhovoyi pidhotovky [Formation of value attitudes of future specialists in the socio-economic sphere to professional activity in the process of professional training]. *Visnyk universytetu imeni Al'freda Nobelya*. Seriya «Pedahohika i psykholohiya». № 2 (24). S. 20–32. URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2022/2/3.pdf> [in Ukrainian]

4. Denysenko, V. V. (2005). Formuvannya tsinnisnykh oriientatsiy maybutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv [Formation of value orientations of future primary school teachers: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Kherson. 205 s. [in Ukrainian]

5. Partola, V. V., Smolyanyuk, N. M., Sobchenko, T. M. (2020). Ponyattya «tsinnisnoho stavlennya» maybutnikh pedahohiv do profesiynoi diyal'nosti [The concept of "value attitude" of future teachers to professional activity]. *Innovatsiyna pedahohika*. № 21. S. 165–168. [in Ukrainian]

6. Shemyhon, N. YU. (2012). Sutnist' motyvatsiynno-tsinnisnoho stavlennya studentiv do maybutn'oyi profesiynoi diyal'nosti [The essence of students' motivational and value attitude to future professional activity]. *Problemy inzhenerno-pedahohichnoyi osvity*. № 36. S. 250–254. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2012_36_47 [in Ukrainian]

7. Yakovenko, A. V. (2003). Osoblyvosti osvithnikh motyvatsiy student's'koyi molodi v umovakh transformatsiyi ukraiyns'koho suspil'stva [Peculiarities of educational motivations of student youth in the conditions of transformation of Ukrainian society] : avtoref. dys. ... kand. sotsiol. nauk spets.: 22.00.03. KH. 23 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГРИБ Олег – аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: формування мотиваційно-ціннісного ставлення майбутніх педагогів до професійної діяльності.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HRUB Oleg – Postgraduate Student Specialty 011 Educational, pedagogical sciences of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: formation of motivational and value-based attitudes of future teachers towards professional activities.

*Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.
Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.*

УДК 378.14

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-792-796

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

ЯРОВИЙ Вадим –

аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
Цentrальноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3264-9351>
e-mail: vadzia@ukr.net

**ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ
У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

У статті обґрунтовано особливості формування національно-патріотичних цінностей у майбутніх учителів фізичної культури у процесі їх професійної підготовки у закладі вищої освіти.

Встановлено, що проблема формування національно-патріотичних цінностей як важливої складової особистості майбутніх учителів фізичної культури є складною та багатогранною. Особливої актуальності вона набуває у контексті реалізації завдань національно-патріотичного виховання. У зв'язку з цим важливим є не лише формування в студентів усвідомленого ставлення до фізичної культури як особистісної цінності, а й розуміння її патріотичного змісту та виховного потенціалу. Саме такий підхід сприяє вихованню свідомого громадянина, здатного поєднувати професійну діяльність із утвердженням національних і громадянських цінностей.

З'ясовано, що реалізація заходів національно-патріотичного спрямування у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури створює сприятливі умови для утвердження українських суспільно-державницьких цінностей, збереження національно-патріотичних традицій та виховання відданості ідеям незалежності й соборності України. Такі заходи сприяють популяризації здорового та безпечного способу життя, активізації громадянської позиції молоді, розвитку соціальної відповідальності, формуванню національної гідності та зацікавленості героїчними сторінками історії українського народу. Усе це є важливою основою становлення гармонійно розвиненої особистості та свідомого громадянина-патріота.

Виявлено, що найбільш ефективними у формуванні національно-патріотичних цінностей майбутніх учителів фізичної культури мають такі форми роботи як національно-патріотичні заходи, ігри, змагання тощо, які комплексно впливають на всі складники національно-патріотичної вихованості. Зокрема, вони не лише поглиблюють знання про сутність патріотизму, а й формують систему ціннісних орієнтацій, громадянських переконань і практичних умінь, необхідних для активного громадянина та захисника Батьківщини. Важливе значення має також залучення студентів до волонтерської діяльності та громадських проєктів, що сприяє розвитку соціальної активності та громадянської відповідальності.

Ключові слова: національне виховання, патріотичне виховання, національно-патріотичні цінності, майбутні учителі фізичної культури, формування.

YAROVYI Vadym –

011 Educational, Pedagogical Sciences

of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3264-9351>

e-mail: vadzia@ukr.net

FORMATION OF NATIONAL-PATRIOTIC VALUES IN FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS

The article substantiates the features of the formation of national-patriotic values in future physical education teachers in the process of their professional training in a higher education institution.

It has been established that the problem of forming national-patriotic values as an important component of the personality of future physical education teachers is complex and multifaceted. It becomes particularly relevant in the context of implementing the tasks of national-patriotic education. In this regard, it is important not only to form in students a conscious attitude to physical education as a personal value, but also to understand its patriotic content and educational potential. It is this approach that contributes to the upbringing of a conscious citizen who is able to combine professional activity with the affirmation of national and civic values.

It has been found that the implementation of measures of a national-patriotic orientation in the process of training future physical education teachers creates favorable conditions for the affirmation of Ukrainian social and state values, the preservation of national-patriotic traditions, and the upbringing of devotion to the ideas of independence and unity of Ukraine. Such events contribute to the popularization of a healthy and safe lifestyle, the activation of the civic position of young people, the development of social responsibility, the formation of national dignity and interest in the heroic pages of the history of the Ukrainian people. All this is an important basis for the formation of a harmoniously developed personality and a conscious citizen-patriot.

It was found that the most effective in forming national-patriotic values of future physical education teachers are such forms of work as national-patriotic events, games, competitions, etc., which have a comprehensive effect on all components of national-patriotic upbringing. In particular, they not only deepen knowledge about the essence of patriotism, but also form a system of value orientations, civic beliefs and practical skills necessary for an active citizen and defender of the Motherland. It is also important to involve students in volunteer activities and community projects, which contributes to the development of social activism and civic responsibility.

Keywords: national education, patriotic education, national-patriotic values, future physical education teachers, formation.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Актуальність дослідження проблеми формування національно-патріотичних цінностей у майбутніх учителів фізичної культури зумовлена сучасними суспільно-політичними та соціокультурними викликами, що постали перед українським суспільством у період державотворення, утвердження національної ідентичності та захисту суверенітету України. В умовах посилення ролі національної свідомості, громадянської відповідальності та патріотизму особливого значення набуває підготовка майбутніх учителів, здатних не лише здійснювати професійну діяльність, а й формувати у підростаючого покоління систему духовно-моральних, громадянських і національних цінностей.

Особлива роль у цьому процесі належить майбутнім учителям фізичної культури, оскільки фізичне виховання є важливим складником гармонійного розвитку особистості, формування здорового способу життя, морально-вольових якостей, активної громадянської позиції та готовності до захисту Батьківщини. Через засоби фізичної культури й спорту

створюються сприятливі умови для виховання дисциплінованості, відповідальності, колективізму, поваги до національних традицій і культурної спадщини українського народу.

Актуальність теми посилюється також необхідністю модернізації системи вищої педагогічної освіти відповідно до сучасних освітніх пріоритетів, визначених державними концепціями національно-патріотичного виховання та реформування освіти. Сучасний учитель фізичної культури має бути носієм національних цінностей, прикладом громадянської зрілості, патріотизму та професійної компетентності, що потребує цілеспрямованого формування відповідних ціннісних орієнтацій у процесі професійної підготовки.

Останнім часом Міністерством освіти і науки України розроблено ряд документів, щодо національно-патріотичного виховання молоді, зокрема: Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді, Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах, Заходи щодо реалізації Кон-

цепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді тощо [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато науковців, педагогів, учителів-практиків вказують на необхідність виховувати сучасне молоде покоління у національно-патріотичному руслі (І. Бех, Г. Васянович, І. Карпова, Л. Кацінська, М. Красовицький, В. Матяшук, О. Петегирич, І. Підласий, М. Рагозін, А. Розенберг, Г. Сорока, О. Сухомлинська, І. Фрига та ін.).

Питання національно-патріотичного, громадянського виховання майбутніх фахівців, що навчаються у вищих навчальних закладах вищої освіти, розглядають в своїх дослідженнях Ф. Аліпханова, В. Єрмак, П. Ігнатенко, І. Мартинюк, Б. Ступарик та ін. Водночас недостатньо розробленими є теоретико-методологічні засади впровадження системи національно-патріотичного виховання для майбутніх учителів, як основних суб'єктів виховання дітей, зокрема, вчителів фізичної культури.

Мета статті – обґрунтувати особливості формування національно-патріотичних цінностей у майбутніх учителів фізичної культури у процесі їх професійної підготовки у ЗВО.

Виклад основного матеріалу дослідження. Національне виховання має на меті розвиток у молодого покоління світоглядних переконань і системи цінностей, а також передання йому суспільного досвіду та духовно-культурних надбань минулих поколінь. Як цілеспрямований і науково обґрунтований процес, воно сприяє глибокому усвідомленню людиною власної національної ідентичності, формує розуміння історичного розвитку народу, його унікальності та окреслює бачення майбутнього поступу нації [2, с. 73].

У глумачних словниках української мови поняття «патріотизм» визначається як глибока любов до рідної Батьківщини, вірність своєму народові та готовність діяти в його інтересах, навіть ціною власних жертв і героїчних учинків. Основний зміст цього поняття зосереджується на емоційно-психологічних якостях людини – любові, відданості та готовності до самопожертви, що вказує на його глибоке психологічне підґрунтя [1]. Подібне розуміння простежується й в інших словникових джерелах, де патріотизм розглядається через соціально-психологічні характеристики: вірність Батьківщині, здатність до самовідданих учинків заради рідної землі, прагнення захищати її інтереси та готовність до подвигу в ім'я свого народу

О. Кудря вказує, що патріотизм є глибоким особистісним почуттям, що ґрунтується на любові до рідної країни та відданості своєму народові. Він виявляється у гордості за історичне минуле й сучасні здобутки держави, а також у прагненні активно діяти задля її розвитку, добробуту та захисту [2, с. 73].

Зазначимо, що питання патріотичного виховання молодого покоління стало предметом численних наукових досліджень упродовж останніх десятиліть, однак єдиного підходу до трактування цього поняття досі не сформовано. Така неоднозначність пояснюється складністю й багатогранністю самого об'єкта дослідження. Водночас більшість науковців погоджуються з тим, що патріотичне виховання є цілеспрямованим процесом формування патріотичних рис і якостей особистості.

Разом із тим прагнення окремих дослідників виокремити численні складові патріотизму нерідко свідчить про недостатній рівень наукового узагальнення. Це призводить до появи різних, подекуди суб'єктивних визначень сутності патріотичного виховання, у яких не завжди враховується його сучасний зміст і специфіка. Адже сьогодні це педагогічне явище набуває нових ознак і функцій, що відрізняють його від традиційного розуміння.

Хоча для більшості українців патріотизм історично асоціюється з позитивними моральними цінностями, у сучасному суспільстві це поняття інколи вживається суперечливо. Саме тому однією з головних проблем у трактуванні феномена патріотичного виховання є недостатнє врахування його синергетичної природи – здатності постійно змінюватися, розвиватися та поєднувати взаємодію окремих елементів у цілісну педагогічну систему [6].

Поділяємо позицію О. Кудрі щодо того, що ключовою ознакою українського патріотизму повинна бути його практична спрямованість, тобто здатність людини втілювати патріотичні почуття у конкретні дії та вчинки на благо держави. У такому розумінні патріотизм виходить за межі лише емоційного ставлення до Батьківщини й проявляється у реальній громадянській активності та відповідальності. Водночас патріотичне виховання має на меті формування свідомого громадянина України з активною життєвою позицією, який здатний власною діяльністю сприяти позитивним змінам у суспільстві та розвитку держави [2, с. 73].

Контент-аналіз навчального плану підготовки майбутніх учителів фізичної культури, а також змісту програм фахових дисциплін засвідчив, що традиційна система професійної підготовки лише частково забезпечує формування в студентів належного рівня готовності до виховання патріотичних цінностей учнівської молоді. Це зумовлює необхідність удосконалення змісту окремих професійно орієнтованих дисциплін і створення спеціальних курсів, спрямованих на оволодіння майбутніми педагогами як теоретичними знаннями, так і практичними навичками у галузі національно-патріотичного виховання.

Організація професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури повинна здійснюватися з максимальним використанням потенціалу навчальних предметів, передбачених освітньою програмою. Саме тому до змісту окремих дисциплін, насамперед тих, що належать до професійної та практичної підготовки, було інтегровано додаткові тематичні модулі. Їх упровадження мало на меті забезпечити формування у студентів професійної готовності до виховання патріотичних цінностей учнівської молоді та підготувати їх до ефективної реалізації цього напрямку у майбутній педагогічній діяльності [7, с. 211].

Національно-патріотичні цінності є важливим складником духовного розвитку особистості. Вони охоплюють систему моральних, громадянських і культурних орієнтацій, що визначають ставлення людини до своєї держави, народу, мови, історії та національних традицій. До основних національно-патріотичних цінностей належать любов до Батьківщини, громадянська відповідальність, національна свідомість, повага до культурної спадщини, готовність до захисту держави та активна участь у суспільному житті.

Формування таких цінностей у майбутніх учителів фізичної культури є особливо важливим, оскільки саме вони у подальшій професійній діяльності виступатимуть прикладом для учнівської молоді. Учитель фізичної культури має бути не лише фахівцем у галузі спорту та фізичного виховання, а й носієм високих моральних принципів, патріотичних переконань та громадянської активності.

Фізична культура є ефективним засобом формування гармонійно розвиненої особистості. Вона сприяє зміцненню здоров'я, розвитку фізичних якостей, вихованню сили волі, витривалості, дисциплінованості та відповідальності. У процесі занять фізичною культурою та спортом студенти навчаються працювати в колективі, дотримуватися правил чесної гри, поважати суперників та підтримувати товаришів.

Окрім того, фізична культура тісно пов'язана з підготовкою молоді до захисту України. У сучасних умовах це питання набуває особливої актуальності, адже фізично загартована, морально стійка та національно свідомо молодь є важливою основою сильної та незалежної держави.

Ефективність формування національно-патріотичних цінностей у майбутніх учителів фізичної культури залежить від створення відповідних педагогічних умов у закладах вищої освіти. Насамперед важливим є поєднання навчальної, виховної та громадської діяльності студентів. Освітній процес має бути спрямований не лише на здобуття професійних знань і навичок, а й на розвиток духовно-моральних якостей особистості.

Важливу роль відіграє особистість викладача, його професійна компетентність, громадянська позиція та педагогічний приклад. Саме викладач здатний формувати у студентів позитивне ставлення до національних цінностей, заохочувати їх до активної участі у суспільному житті та виховувати почуття відповідальності за майбутнє держави.

Одним із ефективних шляхів формування національно-патріотичних цінностей у майбутніх учителів фізичної культури є використання інтерактивних технологій навчання, проведення тематичних виховних заходів, дискусій, круглих столів, спортивних свят, конкурсів тощо. Важливе значення має також залучення студентів до волонтерської діяльності та громадських проєктів, що сприяє розвитку соціальної активності та громадянської відповідальності [3; 4].

Важливе значення має організація спортивно-масових і військово-патріотичних заходів, ігор, змагань, туристичних походів, волонтерської діяльності та громадських ініціатив. Такі форми роботи сприяють вихованню патріотизму, формуванню почуття відповідальності за долю держави та розвитку громадянської позиції.

Охарактеризуємо основні функції заходів в освітньо-виховному процесі.

Соціокультурна функція. На соціалізацію особистості впливає багато різноманітних факторів, зокрема – ігрова діяльність. У процесі гри здобувачі освіти можуть засвоювати правила, ролі, знання, ціннісні установки, зміст організації діяльності, які тим чи іншим способом співвідносяться з правилами, нормами та ціннісними засадами суспільного життя. Діагностична функція. Процес гри передбачає багатоваріативність проявів поведінки учасників. Відповідно, гра є своєрідним дзеркалом того, як

особистість поводить себе у різних ситуаціях (у ситуації конфлікту, необхідності швидкого реагування, очікування, прийняття рішення, взяття на себе відповідальності, необхідності виявити лідерські якості, підпорядкувати власні інтереси інтересам команди). Таким чином, гра проявляє індивідуальні особливості та здібності учасників: інтелектуальні, вольові, фізичні тощо.

Виховна функція. Гра сприяє формуванню та розширенню світогляду, вихованню особистісних якостей та рис характеру, допомагає засвоїти певні правила поведінки, ціннісні установки, апробувати їх на практиці та потім застосовувати в реальному житті. Можемо зробити висновки, що гра, як форма діяльності допомагає майбутнім фахівцям фізичної культури та спорту отримати новий досвід, засвоїти правила та усталені зразки поведінки, спробувати себе в різних ролях, апробувати нові види діяльності, отримати навички роботи в команді тощо.

Для заходів національно-патріотичного та військово-спортивного спрямування притаманно:

- пізнавальний характер і різноманітність ігрових мотивів, цілей; звернення до історії та традицій української культури, зокрема українського козацтва;

- залучення організацій-партнерів для розширення виховних впливів (органів місцевої влади, Міністерств освіти і науки України, надзвичайних ситуацій, молоді і спорту, громадських організацій тощо);

- широкий спектр активностей (для розвитку інтелектуальних, фізичних, вольових якостей учасників); оновлення та удосконалення педагогічних форм, прийомів і методів виховання сучасної учнівської молоді [8, с. 443].

Отже, можна стверджувати, що реалізація заходів національно-патріотичного спрямування у процесі підготовки майбутніх фахівців фізичної культури створює сприятливі умови для утвердження українських суспільно-державницьких цінностей, збереження національних військово-патріотичних традицій та виховання відданості ідеям незалежності й соборності України. Такі заходи сприяють популяризації здорового та безпечного способу життя, активізації громадянської позиції молоді, розвитку соціальної відповідальності, формуванню національної гідності та зацікавленості героїчними сторінками історії українського народу. Усе це є важливою основою становлення гармонійно розвиненої особистості та свідомого громадянина-патріота.

Водночас встановлено, що найбільшу ефективність у формуванні національно-патріотичних цінностей у майбутніх учителів фізичної культури мають ті форми роботи, які комплексно впливають на всі складові національно-патріотичної вихованості. Зокрема, вони не лише поглиблюють знання про сутність патріотизму, а й формують систему ціннісних орієнтацій, громадянських переконань і практичних умінь, необхідних для активного громадянина та майбутнього захисника Батьківщини [8, с. 445].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, формування національно-патріотичних цінностей у майбутніх учителів фізичної культури є важливим напрямом сучасної педагогічної освіти. У сучасних умовах розвитку україн-

ського суспільства особливого значення набуває виховання свідомих, відповідальних і патріотично налаштованих фахівців, здатних не лише здійснювати професійну діяльність, а й формувати національну свідомість молодого покоління. Фізична культура та спорт мають значний виховний потенціал і сприяють розвитку морально-вольових якостей, громадянської активності та готовності до захисту держави. Тому підготовка майбутніх учителів фізичної культури повинна ґрунтуватися на поєднанні професійної компетентності, духовно-морального виховання та формування національно-патріотичних цінностей. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в обґрунтуванні критеріїв, показників та рівнів формування національно-патріотичних цінностей у майбутніх учителів фізичної культури у процесі їх професійної підготовки у закладі вищої освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
2. Кудря О. Підготовка майбутніх учителів технологій до національно-патріотичного виховання школярів в умовах НУШ. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2022. Вип. 4. С. 71-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpumdpu_2022_4_11
3. Кузь В. Г. Народна педагогіка – основа теорії національного виховання. *Навчально-виховний процес в середній та вищій школі: проблеми, пошуки, перспективи*: збірник наукових праць. Умань. 1994. С. 3-9.
4. Кузьминський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. Київ: Знання. 2005. 486 с.
5. Нормативно-правова база національно-патріотичного виховання. URL: <https://www.sites.google.com/site/zahist56/normativno-pravova-baza-nacionalno-patrioticnevihovanna>
6. Онопрієнко О. Патріотичне виховання як науково-педагогічна проблема: понятійний аспект. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2007. № 21. С. 103-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2007_21_18
7. Полулященко Ю. М. Можливості вдосконалення змісту професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до формування патріотичних цінностей учнівської молоді. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 28. С. 210-214. DOI: <https://doi.org/10.32843/26636085/2020/28.39>
8. Янчук Д. Заходи національно-патріотичного спрямування при підготовці майбутніх фахівців фізичної культури та спорту. *Науковий часопис Українського державного університету імені Ми-хайла Драгоманова*. Серія 15. 2023. Вип. (3К(162)). С. 441-445. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K\(162\).93](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).93)

REFERENCES

1. Velykyu tлумachnyu slovnyk suchasnoyi ukra-yins'koyi movy : 250000 (2005) [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language: 250000] / uklad. ta holov. red. V. T. Busel. Kyviv; Irpin': Perun. 1728 s. [in Ukrainian]

2. Kudrya, O. (2022). Pidhotovka maybutnikh uchyteliv tekhnolohiy do natsional'no-patriotichnoho vykhovannya shkol'yariv v umovakh NUSH [Training future teachers of technology for national-patriotic education of schoolchildren in the conditions of the National School]. *Zbirnyk naukovykh prats' Umans'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*. Vyp. 4. S. 71-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpumdpu_2022_4_11 [in Ukrainian]
3. Kuz', V. H. (1994). Narodna pedahohika – osnova teorii natsional'noho vykhovannya [Folk pedagogy – the basis of the theory of national education]. *Navchal'no-vykhovnyy protses v seredniy ta vyshchiy shkoli: problemy, poshuky, perspektyvy: zbirnyk naukovykh prats'*. Uman'. S. 3-9. [in Ukrainian]
4. Kuz'myns'kyu, A. I. (2005). Pedahohika vyshchoyi shkoly [Pedagogy of higher education]: navch. posibnyk. Kyviv: Znannya. 486 s. [in Ukrainian]
5. Normatyvno-pravova baza natsional'no-patriotichnoho vykhovannya [Normative and legal basis of national-patriotic education]. URL: <https://www.sites.google.com/site/zahist56/normativno-pravova-baza-nacionalno-patrioticnevihovanna> [in Ukrainian]
6. Onopriyenko, O. (2007). Patriotichne vykhovannya yak naukovo-pedahohichna problema: ponyatiynnyy aspekt [Patriotic education as a scientific and pedagogical problem: a conceptual aspect]. *Psykhologo-pedahohichni problemy sil'skoyi shkoly*. № 21. S. 103-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2007_21_18 [in Ukrainian]
7. Polulyashchenko, YU. M. (2020). Mozhlyvosti vdoskonalennya zmistu profesiynoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury do formuvannya patriotichnykh tsinnostey uchniv'skoyi molodi [Possibilities of improving the content of professional training of future physical education teachers for the formation of patriotic values of students]. *Innovatsiyina pedahohika*. Vyp. 28. S. 210-214. DOI: <https://doi.org/10.32843/26636085/2020/28.39> [in Ukrainian]
8. Yanchuk, D. (2023). Zakhody natsional'no-patriotichnoho spryamuvannya pry pidhotovtsi maybutnikh fakhivtsiv fizychnoyi kul'tury ta sportu [Measures of national-patriotic orientation in the training of future specialists in physical education and sports]. *Naukovyy chasopys Ukrayins'koho derzhavnoho universytetu imeni Mykhayla Drahomanova*. Seriya 15. Vyp. (3K(162)). S. 441-445. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЯРОВИЙ Вадим – аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: формування національно-патріотичних цінностей у майбутніх учителів фізичної культури.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

YAROVYI Vadym – Postgraduate Student Specialty 011 Educational, pedagogical sciences of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: using folk games in physical education lessons.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.

УДК 37.014.5

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-796-800

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

НАГОРНЯК Світлана –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і освітнього менеджменту

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5311-3303>

e-mail: svitlanamnagor@gmail.com